

Mick Antoniw AS/MS
Y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad
Counsel General and Minister for the Constitution

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Huw Irranca Davies AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru
Caerdydd
CF99 1SN

CC: John Griffiths, Cadeirydd, Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai
Peredur Owen Griffiths, Cadeirydd, Pwyllgor Cyllid

12 fed Chwefror 2024

Annwyl Huw,

Hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad am eu gwaith craffu ar y Bil Etholiadau a Chyrff Etholedig (Cymru) yn ystod Cyfnod 1 ac am yr adroddiad a gyhoeddwyd ar 26 Ionawr 2024.

Rwyf wedi nodi ymatebion i argymhellion y Pwyllgor yn Atodiad 1. Ni fu'n bosibl i mi dderbyn holl argymhellion y pwyllgor yn llawn. Fodd bynnag, rwyf wedi cynnal yr egwyddorion a'r rhesymu sylfaenol ar gyfer fy mhenderfyniad hyd y bo modd.

Gobeithiaf y bydd y llythyr hwn yn ddefnyddiol wrth nodi ymatebion i Adroddiad y Pwyllgor. Rwyf hefyd wedi ysgrifennu at Gadeiryddion y Pwyllgor Cyllid a'r Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai mewn perthynas â'u Adroddiadau Cyfnod 1 ac mae'r llythyrau wedi'i gopïo at bob un o'r tri Chadeirydd Pwyllgor.

Edrychaf ymlaen at barhau i weithio gyda'r Aelodau wrth i'r Bil fynd rhagddo drwy Broses y Senedd.

Yn gywir,

Mick Antoniw AS/MS
Y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad
Counsel General and Minister for the Constitution

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Mick.Antoniw@llyw.cymru
Correspondence.Mick.Antoniw@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Atodiad 1: Ymateb i adroddiad y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ar y Bil Etholiadau a Chyrff Etholedig (Cymru)

<p>Argymhelliad 1. Dylai'r Cwnsler Cyffredinol nodi a yw rhaglen bresennol Llywodraeth Cymru o ymgysylltu a chydweithio â rhanddeiliaid mewn perthynas â'r Bil yn debygol o arwain at Lywodraeth Cymru yn cyflwyno diwygiadau polisi sylweddol yng nghyfnod 2 a/neu 3</p>
<p>Derbyn. Nid ydym yn rhag-weld y byddwn yn cyflwyno diwygiadau polisi sylweddol yng Nghyfnod 2 na 3 yn sgil ein cydweithio parhaus â rhanddeiliaid.</p>
<p>Argymhelliad 2. Dylai'r Cwnsler Cyffredinol roi syniad o ba bryd mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu cyflwyno Bil cydgrynhoi mewn perthynas â chyfraith etholiadol Cymru.</p>
<p>Derbyn. Fel y nodais yn fy nhystiolaeth i'r Pwyllgor, mae'r maes cyfraith hwn yn barod i'w gydgrynhoi. Mae'r Pwyllgor yn ymwybodol fy mod newydd osod rhaglen ddiwygiedig gerbron y Senedd o dan adran 2 o Ddeddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019. Mae hyn yn ei gwneud yn glir y byddwn yn parhau i weithio gyda Chomisiwn y Gyfraith ar brosiectau posibl, ac mae trafodaethau anffurfiol â'r Comisiwn eisoes wedi'u cynnal ynglŷn â'r posibilrwydd o gydgrynhoi cyfraith etholiadol. Byddai hwn yn brosiect a fyddai'n gofyn am adnoddau sylweddol, ac felly, byddwn yn datblygu'r gwaith hwn gyda'r bwriad i'r Llywodraeth nesaf wneud penderfyniadau ar flaenoriaethau ei rhaglen i wella hygyrchedd cyfraith Cymru.</p>
<p>Argymhelliad 3. Dylid diwygio'r Bil i ddarparu rhagor o fanylion am y mathau o swyddogaethau y gall Gweinidogion Cymru eu rhoi i'r Bwrdd Rheoli Etholiadol gan ddefnyddio'r pŵer o fewn adran 1 o'r Bil.</p>
<p>Gwrthod. Mae swyddogaethau arfaethedig y Bwrdd Rheoli Etholiadol a nodir yn y Bil yn gyson â'r dull a roddir ar waith yn yr Alban. Mae'r pŵer yn adran 20E(3)(c) o'r Bil yn angenrheidiol oherwydd efallai, yn y dyfodol, y bydd angen i Weinidogion Cymru roi swyddogaethau pellach sy'n ymwneud â gweinyddu etholiadol i'r Bwrdd Rheoli Etholiadol ac mae'n bwysig cael yr hyblygrwydd hwn. Un enghraifft o pan allai darpariaethau a bennir mewn rheoliadau ychwanegu at swyddogaethau'r Comisiwn yw y rhagwelir y byddai'r Bwrdd Rheoli Etholiadol yn rhoi'r Plattform Gwybodaeth am Etholiadau Cymreig ar waith a gallai rheoliadau roi swyddogaethau i'r Bwrdd Rheoli Etholiadol mewn perthynas â'r plattform hwnnw.</p> <p>Nid yw'r pŵer hwn yn awdurdodi creu swyddogaethau newydd ar gyfer y Comisiwn, ond mae'n caniatáu dirprwyo swyddogaethau'r Comisiwn a grëir drwy ddulliau eraill (p'un ai mewn deddfwriaeth sylfaenol neu is-ddeddfwriaeth) i'r Bwrdd Rheoli Etholiadol.</p>
<p>Argymhelliad 4. Dylid diwygio'r Bil i ddarparu mai dim ond ar ôl cwblhau cynllun peilot o dan adran 5(4) o'r Bil y caniateir dod ag adran 3 i rym.</p>
<p>Derbyn. Bydd y Llywodraeth yn cyflwyno gwelliant.</p>
<p>Argymhelliad 5. Dylid diwygio'r Bil i ddarparu bod yn rhaid i Weinidogion Cymru, ar adeg gosod rheoliadau cynlluniau peilot yn y Senedd sydd i'w gwneud heb gydsyniad prif gyngor, hefyd osod datganiad i esbonio'r penderfyniad i fwrw ymlaen heb gael y caniatâd hwnnw.</p>
<p>Derbyn. Bydd y Llywodraeth yn cyflwyno gwelliant.</p>
<p>Argymhelliad 6. Dylid diwygio'r Bil fel bod rheoliadau a wneir o dan adran 5 sy'n diwygio deddfwriaeth sylfaenol yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol.</p>
<p>Gwrthod. Bydd y fframwaith a sefydlir gan y Bil yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gynnwys rhanddeiliaid allanol wrth ddatblygu'r cynlluniau peilot. Mae'r ffactorau hyn, ynghyd â natur gyfyngedig cynlluniau peilot o ran amser a'r amserlen etholiadol ehangach, yn golygu ei bod yn aml yn angenrheidiol deddfu ar gyfer cynlluniau peilot yn gyflym. Bydd unrhyw newidiadau parhaol i ddeddfwriaeth sylfaenol sy'n deillio o gynllun peilot llwyddiannus yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol.</p>
<p>Argymhelliad 7. Dylid diwygio'r Bil i hepgor adran 8.</p>

<p>Derbyn. Bwriad yr adran hon oedd sicrhau bod gweithdrefn cynlluniau peilot yn gallu addasu er mwyn adlewyrchu natur newidiol arferion etholiadol. Ar y sail bod adran 5 yn rhoi disgrifiad cyflawn o feysydd posibl o ran cynlluniau peilot, bydd y Llywodraeth yn cyflwyno gwelliant i ddileu'r adran hon.</p>
<p>Argymhelliad 8. Dylid diwygio'r Bil i ddarparu na chaiff rheoliadau diwygio etholiadol a wneir gan ddefnyddio'r pŵer yn adran 19 greu, dileu nac addasu unrhyw drosedd.</p>
<p>Gwrthod. Mewn rhai amgylchiadau, efallai y bydd angen creu, dileu neu addasu troseddau wrth wneud rheoliadau diwygio etholiadol. Yn yr achosion hyn, byddai'r Rheoliadau yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol (gweler adran 20(3) a (4)), ond byddai'r Senedd, yn ogystal, yn gallu ceisio uwchweithdrefnau cadarnhaol o ran y rheoliadau gan sicrhau craffu llym ar unrhyw ddiwygiadau arfaethedig.</p>
<p>Argymhelliad 9. Dylid diwygio'r Bil i ddarparu na chaiff rheoliadau diwygio etholiadol roi, dileu nac addasu pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth.</p>
<p>Gwrthod. Mewn rhai amgylchiadau, efallai y bydd angen rhoi, dileu neu addasu pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth wrth wneud rheoliadau diwygio etholiadol. Yn yr achosion hyn, byddai'r Rheoliadau yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol (gweler adran 20(3) a (4)), ond byddai'r Senedd, yn ogystal, yn gallu ceisio uwchweithdrefnau cadarnhaol o ran y rheoliadau gan sicrhau craffu llym ar unrhyw ddiwygiadau arfaethedig.</p>
<p>Argymhelliad 10. Dylid diwygio'r Bil i'w gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru, pan fyddant yn penderfynu peidio â derbyn yn llawn neu'n rhannol argymhelliad un o bwyllgorau'r Senedd mewn perthynas â rheoliadau diwygio etholiadol drafft, osod datganiad i egluro eu penderfyniad.</p>
<p>Derbyn. Bydd y Llywodraeth yn cyflwyno gwelliant.</p>
<p>Argymhelliad 11. Dylid diwygio'r Bil i bennu pa gorff fydd yn gyfrifol am gynnal plattfform gwybodaeth etholiadau Cymreig.</p>
<p>Gwrthod. Ni ddylid clymu bodolaeth y Plattfform Gwybodaeth am Etholiadau Cymreig ynghlwm wrth sefydlu y Bwrdd Rheoli Etholiadol a'i fodolaeth barhaus. Byddai clymu'r plattfform ynghlwm wrth y Bwrdd Rheoli Etholiadol yn lleihau'r hyblygrwydd i ymateb i ddatblygiadau parhaus yn y maes hwn.</p>
<p>Argymhelliad 12. Dylid diwygio'r Bil i bennu'r swyddogaethau y gellir eu rhoi i bersonau neu gategorïau o bersonau a bennir mewn rheoliadau a wneir o dan adran 27 o'r Bil.</p>
<p>Gwrthod. Mae cynnwys manylion mewn rheoliadau yn hytrach nag ar wyneb y Bil yn ddull cytbwys i alluogi mwy o hyblygrwydd i sicrhau bod anghenion gweithredol y plattfform, ei ddefnyddwyr a'r gwesteiwr yn cael eu diwallu a'u datblygu gydag amser. Mae'n ystyried y cyd-destun cyfreithiol a thechnolegol sy'n symud yn gyflym, gyda'r craffu priodol ar waith.</p>
<p>Argymhelliad 13. Os na chaiff argymhelliad 12 ei dderbyn, dylai Llywodraeth Cymru, cyn diwrnod cyntaf Cyfnod 2 o'r Bil, gyhoeddi datganiad o fwriad polisi i amlinellu'r swyddogaethau y gellir eu rhoi i bersonau neu gategorïau o bersonau a bennir mewn rheoliadau a wneir o dan adran 27 o'r Bil.</p>
<p>Derbyn. Rwyf wedi ysgrifennu at y Pwyllgor yn nodi'r bwriad polisi.</p>
<p>Argymhelliad 14. Dylai Llywodraeth Cymru, cyn diwrnod cyntaf Cyfnod 2 o'r Bil, gyhoeddi datganiad o fwriad polisi i amlinellu'r swyddogaethau y gellir eu rhoi i unigolion o fewn rheoliadau a wneir o dan adran 29 o'r Bil.</p>
<p>Derbyn. Rwyf wedi ysgrifennu at y Pwyllgor yn nodi'r bwriad polisi.</p>
<p>Argymhelliad 15. Dylid diwygio'r Bil i ddisodli cyfeiriadau at y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad gyda chyfeiriadau at "bwyllgorau priodol y Senedd", neu eiriad tebyg o'r fath, i roi sicrwydd yn y gyfraith.</p>
<p>Derbyn. Bydd y Llywodraeth yn cyflwyno gwelliant.</p>
<p>Argymhelliad 16. Dylid diwygio'r Bil fel bod y rheoliadau a wneir o dan adrannau 41 a 51 o'r Bil yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol.</p>
<p>Gwrthod. Mae canllawiau Llywodraeth Cymru yn nodi mai un o'r ffactorau sy'n tueddu i awgrymu mai'r weithdrefn gadarnhaol sydd i'w chymhwyso yw y gellir defnyddio'r pŵer i</p>

effeithio'n sylweddol ar ddarpariaethau deddfwriaeth sylfaenol. Mae'r pwerau cul hyn i ddiwygio deddfwriaeth sylfaenol wedi'u cyfyngu i ddiwygio'r cyfnod adolygu ym mhob achos, sy'n fanylyn cymharol fach yn y cynllun deddfwriaethol cyffredinol. Mae gan Weinidogion Cymru bŵer eisoes i newid y cyfnod adolygu drwy wneud rheoliadau sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol – gweler adrannau 138(6) a 174(6) o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Ystyrir bod defnyddio'r weithdrefn negyddol yn briodol, yn gymesur ac yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru.